

MEISJE STA OP!

-

Groot worden is niet gemakkelijk

Serie Worden als een kind

In de aankondigingstekst van deze serie kinderen in de bijbel vragen we ons af of deze verhalen ons uitdagen om te worden als een kind, of ze ons iets kunnen leren over hoe we als mensen van God zouden moeten leven. En hoe gaan de verhalen ook over kinderen in onze tijd? Het gaat vandaag over een meisje. Een meisje van 12 jaar. Is er een meisje van twaalf in de kerk vandaag? Dat we een idee hebben hoe groot je dan bent... We hebben natuurlijk elk jaar de twaalfjarigenviering, aan het begin van het nieuwe schooljaar. Omdat het zo'n grote overgang is, van basisschool naar middelbare school. En omdat er dan op zoveel gebieden iets te veranderen staat of al is veranderd. Ik moest denken aan wat Paul van vliet schreef over meisjes, maar dan van dertien:

Meisjes van dertien - niet zo gelukkig
Meisjes van dertien - er net tussenin
Te groot voor de poppen - te groot voor de merels
Te klein voor de liefde - te klein voor de kerels
Nog nergens een vrouw - ja van boven voorzichtig
Maar verder nog nergens - nog te dun en te spichtig
Meisjes van dertien - droom er maar van
Meisjes van dertien - giechel maar dan!

Dit verhaal gaat van begin tot eind over het meisje van twaalf, maar wordt – bij de evangelist Marcus - uitgebreid onderbroken door het verhaal van de volwassen vrouw. Het meisje is 12, de vrouw heeft al twaalf jaar last van bloedingen. Lang geleden opende de exegeet Lieve Troch mijn ogen voor dit verhaal. Het was in een cursus nieuwe theologische ontwikkelingen voor teruggekeerde missionarissen: zusters, broeders en paters, die na 40 jaren of meer in Brazilië, de Salomonseilanden, in Kenia en andere Afrikaanse landen hadden gewerkt. Lieve legde uit dat dit verhaal, gelezen door vrouwen heel andere accenten blootlegt, en andere vragen oproept. Waarom vrouwen geen naam krijgen, bij voorbeeld. En dat de nadruk op bloeden en het getal twaalf suggereren dat het meisje haar eerste maandelijkse periode heeft.

Het meisje staat op het punt om van meisje een jonge vrouw te worden. Ze staat vlak voor een belangrijk moment in haar leven. Iets om tegenop te zien. En als je vader ook nog een belangrijke positie heeft wordt de druk soms wel heel groot. Je zou er onder kunnen bezwijken. En dat gebeurde dus bij deze dochter van Jaïrus. Ik zal haar Esther noemen (verborgene).

Vader gaat op zoek naar Jezus, die net aangekomen is op het strand bij het meer. Hij weet hem te bereiken. En dan is daar die onderbreking in het verhaal. Jezus en Jaïrus worden opgehouden door de vrouw die al twaalf jaar bloedt, en dus waarschijnlijk als onrein wordt gezien. En Jezus maakt het nog erger doordat hij ondanks alle haast wil weten wie zij is. Om deze vrouw zichtbaar te laten worden zal ik haar Veronique noemen.

Toen ik bezig was met het verhaal stelde ik mij voor hoe ik het anders zou kunnen vertellen:

Veronique, de vrouw die al jaren ziek was, uitgestoten en als gevolg daarvan verarmd, hoort dat Jezus over het meer onderweg is naar haar dorp om de synagoge te bezoeken. Ze aarzelt. Ze heeft de verhalen over Jezus gehoord, hoe hij opkomt voor zieken en verstotenen, hoe hij God als liefde, verkondigt, die heelheid en gerechtigheid voor ogen heeft voor alle mensen. Gesterkt door die gedachten vat ze moed en loopt naar het meer. Bij het strandje ziet ze de menigte en even heeft ze de neiging om zich om te keren. Toch loopt ze door, en herhaalt in zichzelf: als ik maar zijn kleren aan kan raken is dat genoeg. Iets geeft haar de moed, en ze merkt dat iedereen zo bezig is met de aanwezigheid van Jezus dat niemand haar opmerkt.

Het aanraken blijft hier, net als bij Marcus een centrale rol spelen. Je zou dat kunnen lezen alsof Jezus door God opgeladen is met levenskracht, en dat een aanraking al genoeg is om op magische wijze genezen te worden. Jezus zelf lijkt dat precies te willen ontkrachten. *En Jezus zegt haar: je geloof heeft je gered, wees gezegend en ga in vrede.* Hij wijst weg van de magie en van zijn persoon, en maakt haar bewust van haar geloof, dat in de vorm van moed en vertrouwen er voor heeft gezorgd dat ze een situatie doorbroken heeft, door weer in de gemeenschap te komen.

Hij heeft dit nog niet gezegd of de bedienden van Jaïrus komen vertellen dat zij dochter Esther niet meer leeft. Het verhaal gaat verder, en het blijkt een enorme toestand daar bij dat huis van Jaïrus. Allemaal mensen die huilen en klagen dat het meisje dood is. De moeder komt amper in beeld.

In de summiere beschrijving van Marcus is niet veel op te maken wat Jezus deed. Veelbetekenend is dat Jezus iedereen wegstuurt, op enkele leerlingen, de vader en moeder na. Hij maakt ruimte, herstelt de rust/orde in het huis. Hij ging naar binnen met drie leerlingen, de vader en de moeder, een kleine kring, waarmee hij rust creëerde. Hij pakte haar hand. Er was dus sprake van aanraken, net als in het eerste deel van het verhaal. En hij sprak: 'meisje, ik zeg je, sta op'. Iets eerder had hij tegen vader gezegd: 'wees niet bang, maar blijf geloven'. Angst en wanhoop kunnen ons doen bevriezen. Blijven geloven, blijven hopen, bij je liefde en dankbaarheid blijven geven je stevige grond. Ik stel me voor dat hij er een gebed bij uitsprak.

*Jezus knielde naast het bed met het levenloze lichaam van Esther. Hij pakte haar hand en bad:
Eeuwige, jij moeder en vader van alle mensen
die leven schenkt aan kinderen, man en vrouw
wij bidden U om heelheid in dit huis
dat ieder moge leven, Esther in het bijzonder,
dat zij aan het licht mag komen met haar ware gezicht*

Aan het einde van dat gebed zei hij zachtjes: talita koem, meisje, sta op.

En Esther staat op. Gaat heen en weer lopen in de ruimte die om haar heen is ontstaan. De goede verstaander had aan de naam van de vader kunnen zien dat het deze kant opging. De Griekse naam Jaïrus betekent 'de Heer verlicht', 'die hij opwekt' of 'die hij in beweging brengt'. Die naam zal Marcus niet zomaar hebben gekozen. Het geeft aan waar het om draait. Pasen, opstanding uit de doden kun je alleen begrijpen als je in het dagelijks leven kunt zien waar mensen in het alledaagse opstaan uit uitzichtloosheid, uit angst, verdriet en onderdrukking, leerde ik van Timothy Radcliffe OP.

Het verhaal gaat dus over een meisje dat opstaat, die een verandering doormaakt. Een verandering die angst kan oproepen. Een grote, bewuste verandering, die vraagt om begeleiding. Iemand die je hand pakt, en zegt: "toe maar, doe het maar, en wees trouw aan wie je ten diepste bent. Dat zal je heel maken.

Door het verhaal van Veronique wijst Marcus ons er op dat draait om iets als innerlijke heelheid/verbondenheid, die je geloof kunt noemen. Kinderen hebben dat in hoge mate. Dat zie je in hun spel, in de liedjes die ze verzinnen. De basis van compassie en ethiek: alles is verbonden. Je mag hopen dat daarvoor ook in het volwassen leven ruimte en vorm voor is. Zoals wij hier ook onbevongen liederen zingen over pijn en heelheid, over redding en bevrijding. Daarin blijven wij als kinderen.

Amen

Marcel Elsenaar

We lezen: Marcus 5: 21-43